

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Quænam dispositio in peccatore sit neccessaria vt martyrium ei prosit
ad salutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Maxima
charitas in
proximum.

absque intuitu proprii commodi, sola dilectio amici, ut eum à malis liberet, vel bonis cumules, te ad ponendam animam impellit: tunc enim ponere animam pro amicis, est signum maximæ dilectionis, non simpliciter, (non enim idè diligit amicum super omnia) sed quæ honestè ipsi impendi possit. quòd si proprium commodum ad hoc incitet, ne talis quidem maximæ dilectionis signum erit.

35
Est maxi-
mum signum
dilectionis.

Hinc patet, ponere animam pro Christo, nõ esse per se infallibile signum dilectionis Christi super omnia: quamquam fatendum sit, inter signa dilectionis diuinæ, quæ homines exterius dare possunt, martyrium esse vel maximum. quia etsi per se illa mortis acceptatio non sit dilectio super omnia, hæc tamen illi ordinariè est coniuncta; tum quia Deus singulari modo hominem in illo articulo constitutum ad eam excitat, tum etiam quia homo se quantum potest disponit, & omnium virtutum præsidia ad illum agonem accersit.

Debet cha-
ritas adesse
saltem in
sine.

Similiter non obstat illud, Apostoli 1. ad Corinth. 13. *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem nõ habero, nihil mihi prodest.* quia solum vult docere, cetera omnia nihil prodelle, nisi charitas adsit in eodem homine; non autem solum colligitur, martyrium non prodelle; nisi saltem circa finem, dum adhuc durat, charitas adsit. simili modo dicere potuisset, Baptisimum sine charitate non prodelle.

36
Non ve-
sistit.

Tertio, Requiritur ut non resistat tyranno, hinc milites, quamvis pro fide pugnent, & multum mereantur, si pura intentione id faciant, non tamen sunt martyres, cum in bello decumbunt; nec Ecclesia vnumquam tales pro martyribus coluit. ratio est, quia martyr Christi debet in patiendo imitari Christum, cuius passio est exemplar martyrij. Vnde sicut ille dedit testimonium veritati patiendo, non repugnando; (*cum enim pateretur, non comminabatur, sed tamquam omnis coram sondente se, sine voce*) ita omnes, qui volunt esse martyres Christi, non debent perlecutori armis repugnare, sed sincere se tranquille occidi. Confirmatur, quia qui pugnant moritur, non eligit pro fide mortem perpeti, sed inferre; vnde reuera non acceptat mortem, nisi indirectè, quatenus se periculo exponit. Deinde moriendo non dat testimonium veritatis fidei; quia non videtur mori ut Christianus, sed ut miles victus ab hoste: nec mortem eligit voluntariè, sed patitur necessitate, eò quòd non potuit illam hosti inferre. erit tamen martyr, si iam victus, odio religionis occidatur, & ille ob eam causam mortem acceptet.

37
4. Ut fide
teneat ve-
ritatem.

Quarto, Requiritur ut fide supernaturali veritatem illam credat, pro qua potissimum tuenda mortem eligit. Primo, Quia si proprio iudicio illam teneat, sicut hæretici, non tamen tueretur doctrinam & auctoritatem Christi, quam suam. non enim quia Christus ita docuit, sic sentit; sed quia ipsi ratione aliqua infirma ita videtur. Confirmatur, Quia eadem ratione, qua illam veritatem credit, etiam suas hæreses credit, & pro illis paratus est mori: quod est signum, illum reuera non moueri auctoritate Christi, aut alia pia ratione ad ita firmiter credendum, & mortem pro sua fide acceptandam sufficiente, licet exterius ita videatur.

Obiectio.

Dices, Fieri potest ut patiar mortem pro aliqua veritate fidei, quam ratione naturali nonit esse veram; pro confessione vnus Dei, vel

detestatione idolorum, &c. quæ notitia & sufficiens est ad firmiter credendum, & ad mortem subeundam.

Respond. Etsi hæc notitia sit sufficiens, tamen non idè propriè erit martyr Christi, quia non credit propter auctoritatem Christi, vel Dei; sed propter rei perpicuitatem.

Secundò Probatur, quia Patres docent, hæreticos, etiam si pro nomine Christi mortè subeant, non esse veros Christi martyres; & extra Ecclesiam martyrium nihil prodelle: idque tum quia Christo per veram fidem non sunt coniuncti; tum quia charitate (quæ sine vera fide esse non potest, & sine qua mors pro Christo, iuxta Apostolum, nihil prodest) sunt destituti. Cyprianus epist. 73. ad Lubaianum: *Numquid potest vis Baptismi esse maior aut porior quam confessio? quam passio? ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & sanguine suo baptizetur? & tamen neque hoc Baptismus hæretico prodest, quamuis Christum confessi, & extra Ecclesiam fuerint occisi; nisi si hæreticorum patroni & aduocati hæreticos in falsa confessione Christi interfectos, martyres predicant, &c.* vocat *falsam confessionem*; quia non procedit ex vera fide, sed simulata & falsa. Idem docet epist. 52. ad Antonianum, & alibi sæpè. Idem tradunt D. Augustinus epist. 61. & 167. lib. 3. contra Crescon. Grammat. cap. 47. lib. 4. contra Donatistas cap. 17. Hieron. in cap. 1. ad Galatas, Chrylostomus Oratione prima contra Iudæos.

Quinto, Requiritur status gratiæ, vel saltem legitima ad gratiam dispositio; nam ut ex Apostolo 1. Cor. 13. & Patribus citatis constat, martyrium sine charitate nihil prodest. Nec refert quòd absque statu gratiæ possit esse actus martyrij, si solum operis substantiam spectes; quia cum hic nihil proficit, nec Christus tales pro suis agnoscat, meritò non habentur pro veris martyribus.

Sed difficultas est, quænam sit illa dispositio. De qua sit

D V B I T A T I O I V.

Quænam dispositio in peccatore sit necessaria, ut martyrium ei proficit ad salutem.

Sunt tres sententiæ. Prima est, Necessariam esse veram contritionem, ex dilectione Dei super omnia profectam. Ratio est, quia putant Auctores huius sententiæ, martyrium non conferre gratiam per se & vi sua, sed solum ex opere & affectu patientis. quare sicut peccator extra martyrium non potest iustificari sine vera contritione, (nisi Sacramentum penitentiae suppleat) ita nec in martyrio. Ita sentit Paludanus in 4. d. 4. qu. 3. art. 1. vbi dicit: *Ad Baptisimum sanguinis non sufficit attritio, sed requiritur contritio. Ad Baptisimum aque sufficit attritio. & causa est, quia ille iustificat ex opere operato, iste ex opere operante.*

Nec obstat quòd paulò post dicat, *martyrium æquipollere Baptismo aque in duobus effectibus priuatiuis, qui sunt amotio omnis culpæ, & remissio omnis pœnæ.* quia tribuit illi hos effectus ratione charitatis ex qua procedit. Bonauentura eadem dist. p. 2. quæst. 2. *Baptismus sanguinis solum à veniali liberat, à mortali non, quia præsupponit charitatem; aliter nihil valeret ad salutem. & infra: Gratiam non tribuit, sed consummat.* Alex. Halensis 4. p. qu. 2. 2. memb.

memb. 5. art. 1. Virtute martyrii non confertur gratia, sed collata confirmatur, &c. eandem sententiam sequitur Canus relect. de pœnit. par. 3. Probatum Primò, Quia non est Sacramentum: ergo non habet vim ex opere operato, sed solum ex interno motu animi. Secundò, Quia Apostolus 1. Corinth. 13. ait: Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

41. *2. Sententia. Sufficere voluntatem patiens pro Christo.* Secunda est, Sufficere voluntatem patiens pro Christo, nec opus esse alia pœnitentia, etiam si homo recordetur suorum peccatorum. Ratio est, tum quia hæc voluntas est virtualis quadam dilectione Dei super omnia, & peccatorum detestatio; tum quia non expedit, hominem tunc occupari circa peccata sua, sed totum intentum esse martyrio sustinendo. Ita Vega lib. 6. in Concil. Tridentinum cap. 36. sub finem: ubi addit hanc rationem: Quando duo sunt remedia salutis per se sufficientia, possumus eligere vtrumlibet: sed martyrium per se est sufficiens; ergo possumus illud amplecti, omiſſa formali pœnitentia.

42. *3. Requiritur attritio.* Tertia est, Requiritur saltem attritionem, si homo sit conscius peccati.

Pro solutione Notandum est, contritionem posse dupliciter requiri ad fructum martyrii. Primò Directè, tamquam necessariam dispositionem. Secundò Indirectè, tamquam opus necessarium ad vitandum nouum peccatum. His positis

43. *Obiectio.* Dico Primò, Si is, cui martyrium imminet, sit in peccato mortifero, necessaria est illi ad fructum martyrii contritio indirectè, (vel saltem attritio, qua putetur esse contritio) tamquam opus necessarium ad vitandum nouum peccatum, quod fructum illius impedit.

Probatum Primò, Quia si vniquam obligat præceptum contritionis, maximè in periculo mortis: atqui is qui subiturus est martyrium, est in periculo mortis: ergo ratio illius præcepti tenetur tunc contritionem concipere: quare si id voluntariè omittat, peccat mortiferè, & continenter manet in actuali peccato, quamdiu omittit: vnde martyrium ei prodesse non potest. impossibile enim est hominem iustificari, quamdiu manet in affectu peccati. Vnde patet, contritionem requiri, si non per se vt dispositionem, saltem vt opus necessarium ad vitandum nouum peccatum contra præceptum contritionis; quod tunc obligat, non propter fidei confessionem, sed generatim ob periculum mortis, ex quacumque causa id impendat. Deinde attritionem, si putetur esse attritio non sufficere; quia per eam non satisfit præcepto contritionis. Secus verò si bona fide putetur legitima contritio; quia ita ei satisfit vt contra illud non peccetur.

43. *Obiectio.* Dices, Contritio non requiritur in periculo mortis, nisi propter iustificationem: atqui probabile est, attritionem cum martyrio sufficere ad iustificationem; sicut sufficit cum Baptismo & Pœnitentia, vt statim dicemus: ergo sufficit attritio, etiam cognita pro tali. Confirmatur, Ille error non potest inuare ad iustificationem: ergo est impertinens.

44. *Respons.* Respondeo, Et si sit probabile, attritionem sufficere cum martyrio ad iustificationem, tamen non est certum; quia multi Doctores tenent contrarium. in illo tamen extremo æternæ salutis discrimine homo non potest sequi vias dubias,

relictis certis, sed tenetur eligere certam quantum fieri potest: alioquin sine causa exponit se periculo damnationis: nam si illa opinio non sit vera; eius probabilitas non supplebit defectum necessariæ dispositionis, & ita martyr ille non saluabitur. Secus est in Baptismo & Pœnitentia: tum quia certius est attritionem ibi sufficere, tum quia non subest periculum præsens damnationis; loquimur enim extra casum mortis. Satis tamen probabile est, in simili discrimine, etiam in his opus esse contritionem.

Ad confirmationem: Ille error inuare ad iustificationem per accidens; quia excusat à violatione præcepti contritionis. Itaque cum non peccet contra præceptum, si aliàs attritio est legitima dispositio, homo per martyrium iustificabitur.

44. *Martyrii supponit bonam consuetudinem in homine.* Secundò Probatum, Martyrium non est institutum vt remedium delendi peccati, sicut Baptismus & Pœnitentia; sed est opus heroicum, supponens hominem benè constitutum ad mortem persequendo: ergo non tollit obligationem remedium ordinariarum, sed potius ex se requirit, vt homo quantum in se est, faciat omnia quæ Deus præscripsit ad gratiam ante mortem consequendam, vnde si non est baptizatus, tenetur quatenus ei facultas suppeditat, procurare Baptismum; si non suppeditat, tenetur conuerti in Deum per dilectionem super omnia, & concipere contritionem. Pari modo, si baptizatus est conscius peccati mortiferi, tenetur confiteri: si non potest, tenetur concipere contritionem: hæc enim omni tempore fuit medium necessarium ad remissionem peccati, præsertim quando Sacramentum externum, ad hunc effectum institutum (quod contritionis vicem suppleat) adhiberi nequiuit.

45. *Non est directè necessaria.* Dico Secundò, Contritio non est necessaria per se & directè vt dispositio ad fructum martyrii, sed sufficit attritio. Est sententia D. Thomæ 3. p. qu. 87. ar. 1. ad 2. Passio, inquit, pro Christo suscepta obrinet vim Baptismi, & ideo purgat ab omni culpa veniali & mortali, nisi actualiter voluntatem peccato inuenerit inhaerentem. Idem docet Caietanus ibidem, & passim Thomistæ sequuntur.

Probatum prior pars, quia fundamentum contrariæ sententiæ, scilicet martyrium per se nullam vim habere ad remissionem culpæ mortiferæ; sed solum ex interno affectu patientis, videtur omnino falsum.

Primò, Quia alioquin etiam in paruulis sanctificandis nullam vim haberet, quod et si Alexander Halensis loco citato concedat, & Adrianus in 4. q. vltima de Baptismo ad 3. probabile putet, est tamen contra sensum Ecclesiæ, quæ Innocentes pro Christo occisos, semper tamquam martyres sanctos coluit: & contra communem DD. & Patrum sententiam, qui docent, illos, dum pro Christo occiduntur, esse factos martyres Christi; consecutos statim melioris vitæ, regnum cælorum, gloriam martyrii, esse factos consortes Agni, &c. vt supra ostensum est.

Neque dici potest, paruulis esse factum particulare priuilegium præ adultis: quia priuilegium annexum martyrio non est concessum intuitu personæ, sed causæ; id est, non quia erat martyrium paruulorum; sed quia erat passio pro Christo, & conformatio cum Christo patiente; quæ causæ perfectius cernitur in adultis, quam in paruulis.

Tenetur homo in periculo mortis sequi viam certam quam quantum potest.

Error per accidens inuare.

Martyrii supponit bonam consuetudinem in homine.

Non est directè necessaria.

Martyrii per se vim habere.

46
Aequatur
Baptismo à
SS. Patri-
bus.

Secundò, Quia illud fundamentum non est consentaneum doctrinæ Patrum, qui martyrium adulatorū, in vi delendi peccati, æquant Baptismo. Clemens lib. 5. Constitutionum Apostolicarum cap. 5. *Qui martyrio habitus est dignus, is latuit in Domino percipiat, quod tantam coronam adeptus sit, & quod propter confessionem ex hac vita exeat. & si catechumenus sit, recedat ad Deum latus; cruciatus, quo propter Deum afficitur, erit ei verior Baptismus; quod is quidem experientia ipsa mortis commoritur Christo; reliqui verò mystica representatione. vbi non actum internum, sed ipsam mortem externam pro Christo obitam, præfert Baptismo quoad efficaciam; quia est realis configuratio cum Christo. Tertullianus in Scorpiaco: *Martyribus nulla delicta posse impurari quibus in lauacro vita ipsa deponitur. & in Apologet. sub finem: Quis non pariter exoptet ut totam Dei gratiam redimat, ut omnem veniam ab eo compensatione sui sanguinis expediat? omnia enim huic operi delicta donantur, quibus locis causam remissionis peccatorum & iustificationis tribuit passioni & morti. Cyprianus epistola 73. Numquid potest vis Baptismi esse maior aut potior quam confessio? quam passio? ut quis coram hominibus Christum consecratur, & suo sanguine baptizetur? Sanè si passio pro Christo non haberet vim nisi ex opere operantis, longè maior esset vis Baptismi, qui per se ad salutem valet. D. Augustinus lib. 13. de ciuit. cap. 7. *Quicumque, etiam non percepto regenerationis lauacro, pro Christi confessione moriuntur, tantum vis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis. quod probat, quia qui dixit, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. etiam dixit, Omnis qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo: & qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam. Addit: Hinc est quod scriptum est, Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius. quid enim pretiosius, quam mors, per quam fit ut delicta omnia dimittantur, & merita cumulatiùs augeantur? Denique toto eo capite morti tribuit hoc priuilegium. & cap. 6. *Si pro pietate iustitiaque pendatur, (mors) sit gloria renascentis; & cum sit mors peccati retributio, aliquando impetrat, ut nihil retribuatur peccato. Idem docent alij Patres.****

Vbi Notandum est, ipsam mortis perpeffionem secundum se comparari cum Baptismo, eique non minorem vim tribui in peccatis abluendis, quam Baptismo; neque hanc vim tribui internæ contritioni, sed operi externo: ergo sicut Baptismus non requirit contritionem ut gratiam conferat, ita nec martyrium.

Tertiò, Si contritio esset necessaria, numquam martyrium posset conferre primam gratiam iustificationis; nam hæc haberetur iam per ipsam dispositionem. hoc tamen est contra sententiam Patrum, qui non minus omnem culpam per martyrium deleri volunt, quam per Baptismus.

Quartò, Si solum haberet vim ex opere operantis, non magis deleret peccatum quam exilium pro Christo, carcer, direptio bonorum, elemosyna Christi amore data: quod est contra Patres supradictos, & communem sensum Ecclesiæ.

Quintò, Non esset certum, martyrio defunctos regnare cum Christo; imò posset meritò sæpè de eo dubitari: quia si quis multa commiserit peccata, opus est longa satisfactione, vel feruentissimis actibus internis, ut ex opere operantis omne

debitum pœnæ tollatur. Sæpè autem fit ut martyrum parum patiat, & actus internos parum feruentes habeat. Itaque temerè faciet Ecclesiæ, quòd illos statim pro martyribus sine vilo discrimine habeat, & pro illis orari nolit. Neque rectè dixerit Innocentius III. c. c. Cum Marthæ, de celebrat. Missarum, §. finali, ex D. Augustino, *Iniuriam facit martyri, qui orat pro martyre.*

Dices, Martyrium in adultis habere id priuilegium, ut per se tollat omnem pœnam, quia admittit tempus necessarium ad satisfactionem, non autem ut per se tollat omnem culpam; hanc enim momento temporis tolli posse per actum proprium hominis, dilectionem vel contritionem: vnde non fuisse opus ut ipsi martyrio per se hoc priuilegium daretur. ut enim martyrium deleat omnem culpam & pœnam, statimque celo inferat sicut facit Baptismus, satis esse, si ratione actus interni, qui ordinariè adest, deleat culpam; & ratione passionis externæ, reatum pœnæ. In paruulis autem habere priuilegium delende culpæ originalis; tum quia hæc aliena voluntate contracta est, tum quia illi non sunt capaces actus proprii: vnde ut aliquem fructum possent ex martyrio reportare, necessarium fuit ut id ei concederetur.

Hic modus dicendi non videtur improbabilis, & iuxta illum defendi posset sententia D. Bonauenturæ, Paludani, & aliorum, qui requirunt actum charitatis vel contritionis.

Verùm Patres citati amplius velle videntur, dum ipsam perpeffionem mortis non minorem vim ad salutem habere volunt, quam Baptismus: quod verum proprie non esset, nisi etiam per se haberet vim sanctificandi. Deinde non distinguunt de culpa & pœna; & generatim docent, omnem culpam etiam originalem, per illam passionem veluti per Baptismus sanguineum deleri; idque quia est realis configuratio Christi. Si enim Baptismus aquæ, qui est tantum configuratio mystica, tantam vim habet; quomodo martyrium, quod est configuratio realis, non habebit?

Denique, alioquin sæpè valde incertum esset an martyr esset saluus; quia sæpè fit ut non tam perfectos actus internos habeat, ut per eos omnia peccata deleri queant.

Ex his facillè probari potest altera pars, nimirum sufficere attritionem. Si enim non est necessaria contritio ut peccatori proficit martyrium ad salutem, ergo sufficit attritio; nam post contritionem & dilectionem Dei super omnia, non potest esse melior dispositio quam attritio.

Quod confirmatur Primò, Quia attritio sufficit ut Baptismus proficit: ergo etiam ut martyrium; cum hoc non minorem vim habeat, ut patet ex dictis. Secundò, Nisi attritio sufficeret, numquam martyrium deleret peccata mortifera; hoc autem non est consentaneum sententiis Patrum: ergo. Tertiò, Martyrium per se habet vim augendæ gratiæ: ergo conferet primam iustificationis gratiam peccatori non ponenti obicem. consequentià patet à simili in Sacramentis omnibus, quæ conferunt primam gratiam non ponenti obicem, ut communiter Doctores tradunt; idque ideò, quia per se & vi sua gratiam conferunt: atqui non ponitur obex, sed tollitur per attritionem; quia per hanc affectus absolute recedit à peccato, & conuertitur ad iustitiam;

ergo

47
Obiectio.

Est probabile.

Non satisfaciunt hic modis.

48
Sufficere attritionem ad martyrii fructum.

ergo sufficit attritio ad fructum martyrij. Confirmatur, quia attritio est vltima dispositio ad gratiam; inter eas quæ per se gratiam non includunt vel adducunt: ergo est sufficiens; vt martyrium; quod per se gratia est efficax, superueniens; primam iustificationis gratiam conferat. Quarta, Multi acceptant martyrium timore damnationis æternæ; & ex eadem causa dolorem peccatorum concipiunt: hi tamen coluntur pro sanctis martyribus, cum solum habuerint attritionem.

Neque dici potest, Ecclesiam præsumere, omnes qui patiuntur pro Christo, si in peccatis sint, concipere perfectam contritionem; quia satis constat experientia, plurimos perire metu damnationis, idque sufficere ad fructum supra ostensum ex verbis Domini, *Qui amat animam suam, &c.*

Si aduertat esse attritionem.

Notandum tamen, si martyr aduertat suum dolorem esse imperfectum, ob metum gehennæ, debere conari ad excitandum perfectiorem, quod certiori modo se disponat, vt antè dictum est. si autem non aduertit, excusatur, & attritio per se sufficit.

49 An voluntas patiens pro Christo sufficiens.

Dico Tertio, Esti voluntas patiendi pro Christo; per se sufficiens sit ad fructum martyrij in iustis; non tamen videtur satis esse in peccatore. & primum, si est sibi conscius peccati mortiferi, videtur certum; quia tenetur excitare in se dolorem, & petere veniam, vt Deo reconcilietur. penitentia enim est medium per se necessarium ad reconciliationem, quando homo aduertit se esse in peccato: cuius ratio est, quia qui cupit reconciliari, debet factum suum, quo offendit, quantum in se est, abolere & reddere infectum; quod non fit, nisi illud detestando, & de eo dolendo, cum proposito emendationis: atqui martyrium non tollit obligationem adhibendi remedia salutis ordinaria, si adhiberi possunt; sed potius facit vt illa obligatio hic & nunc vigorem habeat, cum hominem in periculo mortis & extremi certaminis constituat. Neque ille dolor distrahet animum, aut debiliorem reddet circa martyrium; sed magis excitabit & confirmabit, consideratio enim & dolor peccatorum efficiet, vt libentius mortem pro Christo feras: tum vt ingratitudinem præteritam corrigas; tum vt pro peccatis satisfacias; vt patet exemplo Bonifacii martyris, & aliorum. Neque enim martyr ita debet esse inrentus cogitationi mortis pro fide subeunda; vt non cogitet varias rationes & motiua cur eam subire & amplecti debeat.

Dolor de peccato non impedit considerationem necessariam martyri.

50 Peccator non aduertens se esse in peccato.

Quod si non aduertat se esse in peccato, est maior difficultas. Sed vtendum distinctione: si enim voluntas patiendi pro Christo talis sit; vt ex vi illius necessariò sequeretur contritio vel attritio, occurrente peccato; sufficit cum martyrio: quia est contritio vel attritio virtualis. si autem non sit talis per se, credibile est non sufficere. Exemplum hoc esse poterit: Sit Catholicus aliquis feruens pro religione, sed vitio carnis vehementer deditus: hic ab hæreticis interceptus, repente iubeatur abnegare fidem Ecclesiæ Romanæ, & iurare in sectam Caluini; & ille amore fidei orthodoxæ & odio hæresis eligat potius mori; & priusquam alia cogitet, occidatur. non enim illa voluntas moriendi pro fide videtur esse talis, vt ex ea necessariò secutus sit dolor de peccatis carnis, si illa memoria occurrerent.

Contra obiici potest Primum, Dominus generaliter dixit; *Omnis, qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo: & quicumque perdidit animam suam propter me, & propter Euangelium, viuificabit eam:* atqui hic confitetur Christum, & perdit animam suam propter illum: ergo. Secundò, Quia D. Thomas 3. p. q. 87. art. 1. ad 2. dicit, *Passio pro Christo suscepta purgat ab omni culpa & veniali & mortali, nisi actualiter voluntatem peccati inuenerit inherentem:* atqui hic non inuenit voluntatem actualiter peccati inherentem: ergo. Tertio, Nisi talis sit saluus, meritò poterit Ecclesia de multis martyribus dubitare; ac proinde etiam pro illis orare, quod est contra dictum Innocentij supra allatum. Quarto, Deet diuinam bonitatem, vt illam bonitatem acceptet pro dispositione ad hoc sufficiente vt per realem conformationem cum Christo patiente gratiam consequatur. Nec refert quòd ad Baptismum requiratur attritio formalis vel virtualis, nec sufficiat illa voluntas; tum quia hæc voluntas non sufficit, nisi coniuncta cum opere externo, cui annexum est illud priuilegium: tum quia Patres maiorem vim tribuunt martyrio quàm Baptismo: tum denique quia illa acceptatio mortis pro Christo in illis terroribus & doloribus, censerit potest virtualis quadam dilectio Dei opere ipso exhibita; ex qua sequeretur actualis dolor, si peccatum memoria occurreret.

Obiectio.

Respondeo, Ob has rationes est satis probabile, hanc voluntatem sufficere in casu proposito, & quotiescumque non aduertit quis se esse in peccato. & sanè ea videtur esse mens D. Thomæ, & Caiet. supra, & Soti in 4. dist. 3. q. vnica, ar. 1. 1. vbi dicit, martyrium in eo solum differre à Baptismo flaminis; (quod sola contritione vel dilectione supra omnia cum voto Baptismi constat) quòd illud non requirat formalem detestationem, sed solum hunc actum; *Volo mortem pro Christo perire: hunc enim actum cum opere exteriori sufficere ad plenissimam indulgentiam omnium peccatorum quoad culpam & penam, si non opponatur obex complacentia illius criminis.* Hic tamen in duobus falli videtur. Primum, Quòd videatur existimare cum Vega, martyrium non requirere formalem detestationem, etiam si peccata memoria occurrerent; quod sine dubio falsum est. Secundò, Quòd putet illud solum operari per modum meriti, vt patet ex verbis Soti, quæ paulò antè habet eodem art. inde enim sequeretur, peccatorem; dum vult pati pro Christo, mereri remissionem peccati mortalis; quod sanè falsum est; nisi quis improprie & largè de merito loquatur, vt se extendit etiam ad dispositionem non vltimam, & aptitudinem cum qua consistere possit peccatum. Eandem probabilem censet noster Suarez disput. 39. sect. 3. de Sacramentis. Facile tamen argumenta proposita solui possunt.

51 Respons.

Vnde ad Primum dicendum est: Generales huiusmodi sententias habere tacitam conditionem vel limitationem, Si necessaria dispositio, & alia requisita adsint, vt multis exemplis ostendi potest. Simili modo dicitur de Baptismo, *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit:* & tamen requiritur saltem attritio.

Ad Secundum: D. Thomas ibi non plus tribuit martyrio quàm Baptismo, ait enim: *Passio pro Christo suscepta obtinet vim Baptismi: vnde purgat ab omni*

52

omni culpa, &c. Itaque supponit aliquam formalem vel virtuales penitentiam præcessisse; sicut in Baptismo est necessarium.

Ad Tertium: Ecclesia non statim habet aliquem pro sancto martyre, nisi constet illi quomodo in confessione & passione se gesserit.

Adde, rarissimum esse ut non adsit saltem virtualis attritio; quia Deus singulari modo tunc operatur, iuxta illud Marci 13. *Dabitur vobis in illa hora quid loquamini; non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.*

DUBITATIO V.

Quam vim habeat martyrrium, & quando conferat suum effectum.

53
Actus interni in martyrrio.

IN martyrrio duo sunt consideranda; actus interni, & externa perpassio. Interni, sunt affectus varij, ex quibus passio acceptatur. potest enim hæc acceptari ex affectu charitatis, vel obedientiæ, vel religionis, vel fidei, vel spei, vel fortitudinis Christianæ. quo posito,

Dico Primò, Hi affectus & acceptatio ex vi illorum proveniens in iustis, sunt meritorij vitæ æternæ; quia sunt opera pietatis Christianæ: & delent omnes culpas veniales, quarum continent virtuales detestationem. debitum poenarum per se non tollunt integrè, sed non nihil minuunt, sicut omnia bona opera, præsertim laboriosa & pœnalia. In peccatoribus verò solùm disponunt ad gratiam iustificationis, idque vel proximè, ut affectus dilectionis super omnia; vel remotè, ut ceteri.

54
Externa perpassio habet vim quasi ex opere operato.

Dico Secundò, Externa perpassio pro fide suscepta, per se & quasi ex opere operato habet vim delendi omnem culpam, & conferendi gratiam iustificationis, subiecto debite disposito, & tollendi omnem reatum pœnæ, ut colligitur ex testimoniis Patrum & D. Thomæ supra. Idem docet Durandus in 4. d. 4. q. 8. nu. 6. & 14. Richard. eadem dist. ar. 2. q. 3. in fine. Maioribidè q. 3. Suarez disp. 39. & plerique alij recentiores. ratio est, quia si vis delenda omnis culpæ & pœnæ collata est Baptismo, eò quòd sit mystica quædam configuratio moris Domini, ut ex Apostolo ad Rom. 6. constat, multò magis conveniebat hanc vim tribui martyrrio, quæ est talis conformatio cum Christo moriente. hanc rationem apertè habet Clemens lib. 5. cap. 5. & reliqui Patres, qui martyrrium vocant *Baptismum sanguinis*. Unde rectè Durandus supra num. 6. *Non minus, inquit, operatur passio Christi ad salutem in eo, qui ei conformatur secundum realem susceptionem, quam in eo, qui conformatur ei solùm secundum figuralem representationem.* Et in fine: *Martyrium non solùm habet efficaciam à charitate patientis; (licet illa requiratur secundum Apostolum) sed ex causa patiendi, & ex conformitate ad passionem Christi: propter quæ virtus passionis Christi æquè plene vel plenius communicatur martyrrio quam Baptismo.* ubi nota, Durandum requirere charitatem, non ex qua martyrrium procedat, sed quæ adit unà cum martyrrio, saltem in fine; quam ipsum martyrrium adducere potest. quænam autem ad hoc dispositio requiratur in peccatore, patet ex dub. 4.

55

Hinc sequitur, martyrrium in homine iusto habere vim augendæ gratiæ, & tollendæ omnis pœ-

na: si enim habet vim delendi peccati, & conferendæ gratiæ instar Baptismi, ubi non inveniuntur impedimentum; maxime eam conferet iustis, qui nihil habent gratiæ infusioni repugnans: ac proinde in ipsis gratia augetur. Confirmatur, quia Iustitia est melior dispositio ad suscipiendum incrementum sanctitatis quàm attritio (quæ simul consistit cum peccato) ad primam sanctificationem: ergo si homini attrito confertur gratiam, multò magis iusto conferet. Denique ipsum significat Patres supra citari.

Petes, Vtrum deleat etiam culpam omnem venialem.

Respondedo, Si affectus nullo modo ei inhaeret, valde probabile est deleri; quia tunc voluntas patiendi pro Christo potest ceteri sufficiens dispositio, ut accedente ipsa passione, illa peccata deleantur: quod sanè multò credibilis est de venialibus, quàm de mortiferis.

Si verò affectus illi actu inhaeret, quidam putant adhuc deleri, non quidem eo ipso tempore quo inhaeret; (hoc enim contradictionem implicat) sed postea, vel saltem post mortem; ut si affectus ille peccati venialis duret toto tempore martyrrij. Ita Gregorius à Valentinia disp. 8. quaest. 2. p. 2. Idem videtur sentire Caietanus 3. p. q. 37. a. 1. ubi dicit, *Si quis inisset dormitum cum proposito dicendi mane mendacium officiosum, & interim dormiens occideretur pro Christo; crediderim ego ex divina largitate etiam illius peccati plenissimam remissionem per martyrrium consequi; quamvis per Baptismum illius remissionem non consequeretur, propter voluntatem actualiter actualitate virtualiter inhaerentem.*

Sed hæc sententia non videtur consentanea D. Thomæ, qui eodem loco ad 2. tatis inlinuat, martyrrium non habere maiorem vim delendi peccati, quàm Baptismum; nec delere peccatum veniale, si voluntatem inveniit ei actualiter inhaerentem, sicut hic inveniit, saltem actu virtuali, ut Caietanus fatetur. Neque etiam veritati, quia ad remissionem peccati actualis, cessante iam actuali vel virtuali inhaerentia, semper requiritur aliqui motus animi, quo peccatum illud actu vel virtute displiceat; ut apertè docet D. Thomas supra q. 87. art. 2. ad 2. qualis est contritio, attritio, duplicentia peccati, dilectio Dei supra omnia, voluntaria susceptio eius quod peccati est remedium, v. g. susceptio Baptismi, Penitentia, extrema Unctio, & aliorum Sacramentorum, iuxta D. Thomam eadem q. art. 3. denique acceptatio martyrrij. sed de hoc plura alibi.

Quod attinet ad momentum temporis, quo martyrrium suum effectum confert, Caietanus 2. 2. qu. 124. art. 4. ad 2. argumentum Martini, inlinuat conferri in instanti vitæ terminatio. Ratio ipsius est, quia in eo instanti martyrrium terminatur, & adhuc existit veluti in termino; & homo tunc adhuc meretur veluti in termino: ergo tunc effectum suum confert. Confirmari potest hæc sententia, quia sicut Sacramenta conferunt gratiam in instanti terminatio quo perficiuntur, ita etiam martyrrium: atqui hoc in martyrrio est instantis mortis: ergo, &c.

Sed hæc sententia non videtur probabilis, si illud momentum ponatur vitæ extrinsecum, sicut Caietanus ponit. Primò, Quia posset anima mereri & accipere gratiæ augmentum, iam separata

An deleat per se culpam venialem. 56

57
Quo momento confert martyrrium suum effectum. Sententia Caietani, dari in instanti terminatio.

Refutatur illa sententia.